Ч. 118. Чернівці, недїля дня 13. жовтня 1895. Рочник XI.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину" разом з ілюстр. додатком „Недїля" виносить:
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на четверть року 2 „ 50 „
місячно . . . — „ 85 „
для заграницї 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.
Редакция і Адмініcтрация „Буковини" находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куди всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Консолїдация злоби.

Послїднї вибори до галицкого сойму викликали загальне невдоволенє Русинів, невдоволенє без сумніву оправдане. Невдоволений поперед всего головний комітет руский, що попиранний повагою митрополита і завіряючись на прихильність правительства був певний богато більшого успіху, нїж сей, що єго він на дїлї осягнув при послїдних виборах. Не входимо вже дальше в причини неудач при сих виборах, особливо в причини неудач як раз кандидатів головного комітету. О скілько винуватї самі кандидати, що ту і там думали, що ось-то за них всьо вже зробить само правительство (!), се знають сї кандидати найлїпше мабуть таки *самі*. О скілько-ж винуватї такі консолїдатори, що як на пр. в Бережанщинї самі раді були виборови Поляка, ба, голосували на Поляка (!), щоб тілько показати безсильність митрополита й головного комітету — а опісля з мідяним чолом накинутись на сей комітет і на всїх тих, що — хочби в найлїпшій вірі — співдїлали з ним або до него належали, — се також лишаємо осудови совісти і розуму тих „патріотів." Деякі иньші причини обговорили ми вже докладно, або ще пізнїйше згадаємо. Досить, що невдоволенє є загальне, а гомін єго розлягаєсь від одного кінця галицкої Руси до другого. О скілько знов вдоволені з такого вислїду виборів Поляки, а особливо центральний комітет польский і єго предсїдатель гр. Войтїх Дідушицкий — не знаємо. Що правительство до вдоволеня великої причини не має, се певне.

Та зовсїм що иньшого невдоволенє людий, що мають справдї на думцї тяжку кривду, заподіяну народови; або й невдоволенє людий, що щиро й з пожертвованєм брали ся до дїла, а не осягнули сего, чого надїяли ся і що по їх думцї нам справедливо належало ся; що иньшого се, а що иньшого — невдоволенє та нїби сьвяте обуренє людий, що, наче ті гієни сумерків, ждали лише догідної хвилї, щоб поглотити собі жертви. І от лучила ся для них така хвиля, хвиля — коли невдоволенє загальне, і коли навіть щирі люди, безсовістно баламучені й тероризовані мнимими патріотами від довгого вже часу, готові вже-вже здавати ся на ласку-неласку крикунів, і то крикунів *найрізнїйшого калїбру*.

Розумів ся, що така хвиля — то *рідка нагода* для всякого рода „*консолїдаторів*". Люди, що в своїм житю перебули *не одну вже* „консолїдацию" та лїзли не то вже за стіл але й під стіл *всякої* „консолїдациї", коли тілько находили при тім свій *власний рахунок*; люди, що *від самої першої хвилї звістної декларациї Романчука в соймі*, пробували рити й під народовцями взагалї, й під митрополитом, і під Романчуком, і під Барвіньским, і під всяким — як би він не називав ся — з осібна, в соймі й поза соймом, у Львові і в Віднї, бо налякали ся, що коли раз *розвиднить ся серед нашої суспільности* — то погинуть як поганї комахи; люди, що за весь час *акций* головного комітету ріжними дорогами навязували зношеня то з ним самим, то з митрополитом, то з правительством — а впрочім майже без виїмки, сидїли красненько-тихенько в своїх дїрах на шкаралупах — ті люди починають тепер одні по других виповзувати на сьвіт Божий, строять поважні лиця, бідькають над „кривдами" заподіяними народови і — проповідують „патріотизм"!! От є раз прецї нагода для них підставити, зовсїм „поважно" і „патріотично", стільця своїм зненавидженим „противникам", що то поважились самостійно, з поминенєм їх, давних стовпів-престовпів, входити в зношеня з правительством. От є знов нагода, щоб почати дальше — зовсїм поважно і патріотично — рити. Такі адвокати консолїдациї, як на пр. в Станїславові, що клеветами, ложею й натягами довели потихоньки до розбитя народовців на мнимі два табори — триюмфують, а їх безголові народовецкі спільники потакують. Красна спілка, красна консолїдация — нема що казати!!

Що Курдидики, Дудикевичі і вся зволоч москвофільскої агентури в Галичинї, також не занедбують використати загального невдоволеня з виборів — се-ж розумїло ся відразу само собою. Чи-ж могла лучитись лїпша нагода людям, що недавно реготались в души, ба — явно, коли-то горстка перевернених молодиків, на посьміховиско всего сьвіта, нападувала Архиєрея галицкої Руси в Віднї. Своєю дорогою, они опісля ішли без намислу жебрати архиєрейского „благословенія" та поперти у правительства в часї виборів, ба, ідуть без намислу просити поперття в сїй чи другій приватній справі у — Барвіньского, „бо він на то посол!".. Лають і лижуть, після догідної хвилї і після хвилевої власної потреби; лають остатними словами Романчука — щоб єго опісля поперти против — митрополичного кандидата. Розлад і невдоволенє за кожду цїну, се-ж елемент сих людий, без сего втратили-б они основу істнованя. Недавно підняли они були великий гомін задля *фонетики*: *сипались підписи, ішли петициї одна за другою*. А народовцї — потакували й дальше потакують: реституує ся консолїдацийна етимольоґія (в „Батьківщинї", в деяких товариствах у Львові і в Станїславові), дарма — бо Курдидики кричать. Потакують і радикали: др. Окуневский, притиснений до стїни Дудикевичем (!) випирає ся головного комітету, хоч цїлий сьвіт від місяця знав, що головний комітет д-ра Окуневского попирає. Щож дивувати ся опісля ще й таким кандидатам, що у них і слїду якого небудь чи політичного переконаня чи характеру дарма

---

3)

РЕКРУТ.

—o—

(Етноґрафічний нарис.)

(Дальше).

Легко паробкови казати: „женити ся буду", та тяжше справдї оженити ся. Він немов забуває на хвилю, що жде єго рекрутчина і що єго можуть силою розлучити з милою або й жінкою. Тому коли ходять вісти про війну, то мати боїть ся, що й єї сина возьмуть; і тому радить єму не женити ся.

Шугай, шугай, шугаічку,
Не жень ти ся того рочку;
Того рочку война буде,
Младой жени шкода буде.

Мати жалує худобу збувати, щоб справити синови весїлє, бо „пишуть чорне на біленькім, хочуть т е б е взяти". Паробок вкінци і сам бачить, що не мудро було би женити ся.

Каже мати женити ся, менї нич до того,
Бо у мене у Сиготї карабін на столї.

Як він надїяв ся, так і склало ся. Думав-думав женити ся, аж ту єго у війско віддали.

Ой женила мене мати
Від року до року,
Поки менї не вчепили
Шабельки до боку.

Люди довідали про єго кохане, розлучили єго з милою і „в войну взяли". Дївчину взяла така туга, що сподїває ся смерти і просить милого по повороті єго з війни зітхнути за ню до Бога. — А щож би то було, як би він був оженив ся і покинув жінку та діточки? Та ще коби то добре оженити ся, а то женись як Бог дасть. Зле оженити ся, то лучше у войску служити:

Кажуть ми ся женити тай нїяко брати,
Волю взяти ґвер на плечі тай вицирувати.
А я з ґвера раз вистрілю, сяду тай спочину,
А як озьму лиху долю, марне з сьвіта згину.

Отже не женить ся, бо знає що єго жде.

Всї ся хлопцї поженили, тілько я ся зістав,
Та щоби я на цїсарскім кониченьку свистав.

Паробок годить ся звичайно зі своєю долею, уважає єї неминучою, не утїкає, а навіть єму деколи подобає ся, що в касарнї ним занимають ся, шиють єму мундур і т. п.

Але якась невиразна туга в нім ворушить ся; то щоби єї заглушити, він пє перед бранкою та гуляє.

Ой, гуляйте, паробоньки, завтра не будете,
Прийде карта від цїсаря, на війну підете.
Будете ви свойов кровцьов моря доповняти,
Будете ви білим тїлом орли годувати.

Тому:

Напиймо ся, братя, тутка,
Задоки нас купка,
А як жеж си ровійдемо,
То вже й не будемо.
За тві, за три недїленьки
До Відня підемо.

На відході просить ще паробок дївчину:

Проси Бога, дївчинонько, і я бу просив,
Панам очи най загладить, як стану до льосів.
Проси Бога, дївчинонько, сьвятої Варвари,
Панам очи най загладить, як стану до мяри.

Зближає ся хвиля, треба іти до бранки. Отже ідуть, або їдуть до міста. Звичайно війт пильнує новобранців, або веде їх.

А в нашого пана війта конї воронії,
Повивозив до Бережин хлопцї молодії.

А іноді і старшина — офіцири ведуть новобранців, тарабани бють, а позаду отець мати йдуть та несуть біле синови — так сьпіває ся в кількох піснях. Або як мати остає ся дома, то прощає сина, а в словах єї видко велику журбу:

Щаслива ті, сину, дорога
З Золочева аж до Львова,
А зі Львова аж до Відня —
Головонько-ж моя бідна!
Ві Львові будете присягати,
Голови вам будуть обстригати,
Цїсарови будете служити,
А за родом не тужити.

Прибувають на означене місце до циркулу і ждуть. Дивлять ся, а в комісиї асентерунковій самі „пани". Сидять там і якісь войскові старші, та хто они, Господь знає. Може сам цїсар? Отсе неясне понятє про комісию видко в многих пісень. Паробки думають, що то сам „цїсар сидить на стільчику і вибранчиків пише", і що вибір хлопців залежить від цїсаря і цїсарівни, котра до войска вибирає хлопців молоденьких. Иньші думають, що се капітан відбирає, та лише жалують ся на него, що богачів пускає, а бідними „дзюри затикає". Се, розуміє ся, було в давнїйші часи.

глядати.. Красна й ся консолїдация, нема що казати.

Невдоволені і „независимі“ народовції. Ми вповні розуміємо й оправдуємо їх невдоволенє, *але в якій формі оно проявляє ся!* Той сам п. Романчук, що в „Батьківщині“ звалює всю вину наших невдач при виборах на плечі п. Барвіньского й пише, що сегорічні вибори переводили ся „після сказівок“ п. Барвіньского, той сам п. Романчук ширить дуже хитро в „Ділї“ гадку, що властиво правительство й Поляки вивели в поле п. Барвіньского, та що мають єго властиво ні-за-що. Ей, пане Романчук! — пригадайте но собі. що не так то дуже давно „вивели“ і *ви* „в поле“ своїх москвофільских товаришів в соймовім клюбі, а опісля — так бодай ви самі голосите — „вивели“ і *вас самих* „в поле“ як-раз — правительство й Поляки!! А ви замість пильнувати розпочатого діла, *нрацювати* в соймі і в раді державній, упоминати ся рішучо, крок за кроком, хочби й нераз безуспішно, у правительства, орґанїзувати народовців, піднести народовецку прасу. ви замість того всего що зробили? — Ви почали плакати й нарікати та — консолїдуватись. Чи може в хосен народної справи? адже тут треба би було терпеливої *праці* і *розумної* опозиції, опозиції працею й ділом! Та коли ви воліли клеветами, ложию й напастями валити свого немилого соперника Барвіньского! От-що! Се, що ви понехали, *взяв на себе Барвіньский*. Що-ж — що лучають ся і єму неудачі? — де-ж їх нема? І у вас они бували. Гаразд, протестуйте, але й попрацюйте раз трохи. Се буде найлїпший протест. Невдоволений і др. Олесницкий, той самий, що окликав в Дрогобичи п. Барвіньского зрадником, бо п. Барвіньский голосував за одним фідеїкомісом; опісля-ж той самий др. Олесницкий фратернїзував і цїлував ся з чисто-правительственним послом Охримовичем. І се — консолїдация. Невдоволені і пп. Давидяк і Король. та вже — самі ми не знаємо, до якого розряду невдоволених зачислити *сих* „кандидатів“. Се вже мабуть *найчистїйші* „консолїдатори“.

Дивне диво! Перед 12 роками випали вибори до галицкого сойму богато гірше. а в Відни засїдало лише *трех* послів. Дивне диво: тодї якось п. Романчук не аґітував за *депутациями до цїсаря*, чув ся навіть досить вдоволений, бо-ж тодї вперве чисті народовції ввійшли до сойму, тодї й він сам вперве ввійшов до сойму. Опісля ходила навіть чутка, що вибори до сойму переводили ся *після сказівок п. Романчука*. За тими сказівками вибрано тодї Антоневича, а зате п. Барвіньский мав, як говорено, — *дякуючи сказівкам п. Романчука* — перепасти при виборі посла до сойму з міста Тернополя. Ба найшлись тодї сказівники. що робили з п. Барвіньского москвофіла. Чи то для того тілько *не* аґітував п. Романчук перед 12 лїтами за депутациями до цїсаря, бо не було між вибраними Барвіньского, а *був він*, Романчук? „Після сказівок“ — пише п. Романчук; вже по тих двох словах видно, що той, що се пише, з власної практики щось знати мусить про таке даванє „сказівок“ виборчих.

„Буковина“ висказала свій погляд на послїдні вибори дуже виразно і оцїнила їх після свого найлїпшого розуміня, зовсїм поважно. Не можна-ж легковажити анї неудач і надужить, анї такого явища, як замітний рух селяньский в часї послїдних виборів. А що-до невдоволеня, то дадуть єму ачейже вираз поперед всего. на самім вступі і солїдарно, *наші нововибрані посли в соймі*. Наші-ж консолїдатори зволять зважити, *з ким* они і *чому* консолїдують ся, чи справді в хосен *народного* діла, чи задля партийного москвофільского крику та задля особистої злоби. Яка користь чи для народної справи чи для народа з *такої* консолїдациї, *консолїдациї платної зради, особистих амбіций і ґешефтів, та особистої злоби?*

Справжна консолїдация, се не консолїдация зради, лїнивства. ложи і злоби. се не консолїдация людий, що або самі не сьвідущі, чого властиво хотять або й сьвідомо кривлять душею, щоб лише *знищити* своїх полїтичних та особистих соперників. Правдива консолїдация — се консолїдация людий, що порозуміваютъ ся *спокійно й річево*, що ставлять собі *ясні, позитивні цїли* та добивають ся, хочби й опозициєю, осущеня сих цїлий, а не вдоволеня своєї злоби.

І *така* консолїдация, помимо всего лютованя платної зради й особистої злоби, *буде переведена*, хочби і як се було не на руку чиїм амбіциям. Дорога стоїть тут впрочім для всїх отворена: вільно кождому, що не годить ся з другим, робити по-свому, вільно й судити других — але щиро, річево, з оглядом на інтереси *народа* та на позитивні цїли праці — для *народа*. *Без того — ніхто від другого не лїпший*, хочби і як допомагав собі дипльоматичними викрутами й штучками.

Перегляд полїтичний.

—o—

Ґр. Казимир Бадені від'їхав до Відня, а віденьска праса обговорює тепер львівскі пращальні торжества. Часописи підносять, що в тім пращаню не бракувало нікого; обі народности, всї віроисповіданя, всї суспільні верстви, всї в житю публичнім поважно репрезентовані, а всї війскові музики устроїли ґр. Баденїому серенаду, з чого видко, що бувший намістник Галичини умів, оцїнюючи відповідно інтереси війскові, ті відносини енерґічно підпирати і утревалювати. Польска шляхта, що була з тої нагоди численно зібрана у Львові, відбула опісля нараду над проґрамою роботи свого клюбу, а позаяк партия консервативна становить найвпливовійший чинник в соймі галицкім, то та проґрама буде також що найменьше в найголовнїйших точках проґрамою роботи галицкого сойму. Ся проґрама дає ся подїлити на дві части: на часть полїтичну, і економічну. В першій части сказав ґр. Войтїх Дїдушицкий, що жаден польский посол не сьміє відступити від дотеперішної вірности і преданности для монарха, а віденьске „коло польске“ буде екзекутором волї сойму, взагалї між соймом а віденьским „колом“ має бути як найбільше порозумінє. В надходячій каденциї треба буде перевести реформу громадского закону, закону конкуренцийного, закону о доставах війскових і закон дороговий та ловецкий. На поли шкільництва треба-б старати ся о єго піднесенє, але лише з увзгляднєнєм фінансових средств. Сї реформи зможуть лише тодї принести хосен, коли піднесе ся загальний стан економічний. До того треба великих фондів, а се осягне ся лише дорогою ґваранциї капіталу для самостійних институций. Очивидно мусить держава в тім взглядї спомагати край. В справах меліорацийних належить старати ся о реґуляцию рік і гірских потоків, о висушуванє моклаків і залїсненє піскових видмищ. Треба перевести також парцеляцию, але так, щоби тим не була знищена більша посїлість; а вкінци належить

Отже кажуть паробкам по черзї розбирати ся. Які тодї у них думки, то вже можна догадати ся.

А я пішов до Галича тай став собі в кутку,
Кажут ми си розбирати, нещасливий смутку!
А я хлопец молоденький тяженько вздихаю,
Знаю добре, же мя возьмуть, бо ґанчу не маю.

Ставлять єго до міри, комісия дивить ся тай

Ще ся сьміють псявіри.
Єден каже, же я 's gut!
Менї з очий сльови йдуть.

Далї стрижуть єго. В такій хвилї розпука паробка доходить до крайности. Раз, жаль єму кучерів, по єго думцї найбільшої нрикраси паробка, а друге: обстрижена голова, се-ж певний знак, по котрім всї пізнають, що єго віддали. Отже горе паробка границь не знає.

Як зачели мене стричи, впав я до підлоги,
Лишили ся кучерики панам попід ноги. —
Гей як взели мене стричи, я в віконци сидів,
Слези очи заливали, щом сьвіта не видів.
Серце моє дорогеє, з каменя твердого (!),
Чому ти ся не розпукнеш з жалю великого?

У містї десь близько ратуша жде мати та вичікує тужно, чи віддадуть сина чи нї.

А ходила стара ненька попід Коломию:
„Але вийди, мій синочку, най я тебе змию.“
— Надій си мє, моя нене, по пізній вечери,
Принесу ти кучерики в шовковій кишени.
„А що-ж менї, мій синочку, по тому, по тому?
Як ти прийдеш без кучерів до дому, до дому?

А коли мати не може бути сама в містї, де син до бранки стає, то вивідує ся у людий, що стало ся з сином.

Ой відки ти, пане брате, ци не з Станїслава?
Цис не видів, цис не бачив хорошого Йвана?
„Ой я видів, ой я бачив, хорошого Йвана,
Сидить собі на стільчику серед Станїслава.
Сидить собі на стільчику, взели го бритити,
Такий файний гусаричок, лиш би го любити“.

Не потїшив він сим анї матери, нї родини. А тимчасом сина вже прибрали у мундур (давнїйше зараз по бранцї починала ся служба войскова). В новійших часах рекрутів пускають ще домів і они йдуть аж в осени служити. Отже паробок „ще до міри не дістав уже ся там тай зїстав“.

— Дают менї камаші.
Заплакали всї наші;
Дають менї катанки,
Заплакали коханки;
Дают менї капелюх,
То-то я си жовнїр зух!
А карабін на плече —
Тепер жовнїр не втече!

Або як в иньшій піснї сказано:

Дали менї кабата:
„Маєш рідного тата“.
Дали менї черевик —
Я до того не привик!
Дали менї шабельку:
„Ото маєш миленьку“.
Дали шапку, як скопец —
Плаче мати і отец.

А відтак і віддали єго, куди треба. І ось бачить рекрут нараз, що

Тепер же я сирота:
Анї мами, нї тата,
Анї сестри, нї брата!

А тут „вийшли два капралї, стали ся питати“ новобранців: „Ой чи мете вібранчики від нас утїкати?“ Новобранцї, звістно, не можуть уже противити ся і кажуть смирно жалем:

Чого би ми, капралики, від вас утїкали,
Та як би вам не казано, ви би нас не брали.

О присязї рідко згадує ся в піснях. В однїй піснї потїшає син матїр, котра єго проводжає, щоби з долею погодила ся, бо не порадить, як они вже „йдуть присягати“.

Сказано, що давнїйше віддавали паробка зараз но бранцї до полку, а в пізнїйших часах і тепер пускають ще обстрижених до дому. Не весело вертати таким новобранцям до дому! Як ішли до бранки, то думали: чей Бог змилує ся і не возьмуть, а від бранки йдучи вже знають, яку ім долю Бог судив. „Відти (з села) ішли у кучерах та в сопівки грали, відси (від бранки) ішли без кучерів, жалїсно плакали“. Ба, та якже й не плакати?

Обголили кучерики, тепер гола шия!
Які в мене, пане брате, кучерики були,
Та лише їх штири рази ножички шарнули!

А ті обтяті кучерики не лишили они панам ногами доптати, але несуть їх — як сказано в ріжних піснях — в ремени, в злотій шовковій кишени, або й при бранцї „дївча взяло кучерики в єдвабну хустину“. Мати каже навіть синови принести кучері до дому. Дуже жаль паробкам тих кучерів! Де-ж, коли отець-мати, або дївчата побачуть їх, то що скажуть? Заплачуть всї і паробок з ними. Отже й рад би паробок „коби борзо дали знати молодій дївчинї“, що єго віддали, щоби потім не дуже налякала ся. Прийшовши без кучерів домів, питає ся паробок в дївчини: „Придиви ся, файна любко, ци ми придало ся?“ Але дївчата все однакі! Як паробки „відти

заснувати інституцію, котра заняла-б ся продажею за границями краю побічних продуктів (мяса, вовни, хмелю і и.) Се є нарис будучої діяльности гал. сойму; ми бажали би, щоби при тім більше увзгляднено добро селян, котрі тиснені крайною нуждою опускають свій край та вивандровують в незнані їм сторони. Головно в справах економічних повинен сойм звернути свою головну увагу на бідну верству, бо тут видко велике занедбанє доси... Дня 7. с. м. від'їхав ґр. К. Бадені до Відня, а слідуючого дня оголосила Wiener Zeitung скликане ради державної на день 22. с. м. Як ґр. Бадені хоче теперішним парляментом правити, трудно знати; Reichspost, орґан кн. Ліхтенштайна, подає вість, що вже тепер приготовлюють ся з президенти країв до нових виборів до ради державної, котра мала би бути розвязана. З другої-ж сторони повірив ґр. Бадені секційному шефови Саґассер проєкт реформи виборчої, котра мала би — після поголосок часописий — ще сеї осени прийти під нараду. Ситуация є неясна, бо сторонництва вправді старають ся представити ся новому кабінетови в як найлішім сьвітлі, але чи в так важних справах, як реформа виборча, буде дві третини більшости, про се треба сумніватн ся. Сполучна лівиця відбула довірочні наради і видала комунікат, котрий складає ся: 1) з обговореня відношеня сторонництва до нового правительства, 2) з піднесеня головних засад старої партиї ліберальної, 3) натяку на проґраму будучої роботи. Помимо того, що лівиця удає, мовби она все ще була така сильна, як перед тим, мусить все таки признати, що ряди єї чим раз більше рідніють. Сего тижня стратила лівиця один мандат, бо в Кляґенфурті вибрано німецкого націонала. Що дальші умірковані проводирі молодоческой партиї спускають з свого острого тону, о тім ми вже послідного разу обширнійше писали. Характеристична є статя Vaterland-у, котрий каже, що такі енунциациї можна аж тоді брати, коли така зміна погляд в триває вже довший час, отже правительство тоді могло-б тому повірити. У молодоческой партиї се ще не є фактом, а зрештою і проводирі не суть ще між собою згідні. Що-ж вкінци до „кола польского", то доносили ґазети, а за ними також ми, що теперішний презес Залеский має стати амбасадором в Гааґ; тепер же Fremdenblatt простує ту вість, бо о зміні того амбасадорства тепер нема мови. — По виборах галицких наступить в пізній осени вибори до ческого сойму, котрі відбудуть ся з сільских громад 20. падолиста, з міст 22., з торговельних палат 25., а з більшої посілости 26. падолиста. З сих виборів покаже ся, о скілько ще сильна ліберальна партия і чи має нове правительство числити ся з сполученою лівицею, чи може радше війти в переговори з умірковаными Молодочехами.

прийшли без кучерів, дівчата пімліли". А коли їм так жаль за паробками, то они просять їх жартом:

Ой дівчата, молодиці,
Зложіт ся по грошу,
Вікупіт мне від цісаре,
Най барви не ношу.

Тому то й відраджують люди дівчатам „жовніра любити, бо він мусить цісареви десять літ служити".

Цісар по думці народу, се великий, могучий пан, але й грізний, — самих молодих хлопців „собі" забирає. Ті лишають в полонині вівці недоєні, а ідуть карабін носити. Мало хто з паробків остає ся в селі. Тому то хлопці такі дорогі! Люди питають ся:

— А що везеш, Романе?
— Сім кіп дівок, моспане.
— По чом продаєш, Романе?
— По сто за гріш, моспане.
— Бо зародили...

А далі питають ся єго, по чому хлопців продає. А він їм:

— По сто злотих єден, моспане.
— Чом так дорого, Романе?
— Бо до війска забрали, моспане.

(Конець буде).

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 12. жовтня 1895. р.

Час відновити передплату! З днем 1. (13.) жовтня починає ся четвертий квартал, а декотрі передплатники залягають ще з передплатою за минувший квартал. Просимо наших впв. передплатників о відновлене передплати і вирівнане залеглостий. — *Адміністрация „Буковини".*

Архикнязь Франц Фердинанд з уваги на своє здоровлє звільнений від команди 38 пішої бриґади. Доносять з Генуи, що тамошний лікар проф. Маріліяно, котрий винайшов новий спосіб лічення грудної недуги, удає ся з своїм асистентом до Люсінпікольо в цілі осмотреня архикнязя.

Замітна адреса для президента мінїнїстрів. Дня 6. с. м. працала президента міністрів ґр. К. Баденїого депутация учителів шкіл середних під проводом найстаршого директора п. Ів. Керекярта з Станїславова. Адреса учителїв, відчитано провідником депутациї, містить ся в хорошо оправленій книзї. На першій сторонї тої книги знаходить ся акварeля монахійского артиста Фелїкса Виґживальского. Зображає она будинок шкільний обох перемиских ґімназий. Побіч погрудя ґр. К. Баденїого переходить молодїж, простуючи до школи. Зпереду два ученики, одїті в народний стрій, польский і руский, обнимають ся на знак згоди, звертають ся з відкритими головами в сторону погрудя, щоби на его підставі зложити галузь лаврову. Ґенїй просьвіти, з смолоскипом в одній руцї, а з вінцем лавровим в другій, спускає ся з синих облаків, задивлений в сторону погрудя. Цїлість унята в архитектонїчний лук з орлом цїсарским по однїй сторонї з знаменами нацїональними по другій і з написию „Pod jednym dachem". — До сеї нотатки додає *Дѣло* таку свою увагу, над котрою ми пізнїйше застановимось: „Згода річ прехороша, і певно нїхто єї не бажає так, як ми; тільки, коби то не була згода вовка з ягнятем! Та й чи не за богато вже того „Pod jednym dachem?" Дальше готово се сходити на глум...

З університетів. При отвореню року шкільного в університетї львівскім здавав рекрор др. Вальцер також справу із стану університету в попереднім роцї. Отож число слухачів на видїлї богословскім, правничім і фільозофічнім виносило 1371, а на видїлї лїкарскім 84. В прирівнаню до числа позаторічного, піднесла ся фреквенция загалом о 200 слухачів. В Кракові отворено рік шкільний дня 9. с. м. З промови проректора д-ра Бровича винимаємо отсї числа: Професорів і доцентів було в р. шкільнім 1895 97, а разом з асистентами і учителями 141. З того числа умерли проф. Мар. Баранецкий, Лук. Ридель і Ос. Еттінґер. Число слухателїв на всїх видїлах виносило в півроку зимовім 1304, в лїтнім 1230. З них побрало стипендиї в півроку зимовім 158 в загальній сумі 16.600 зр., в півроку лїтнім 186 в загальній сумі 19.000. Промоций було 132; з них випало на видїл богословский 1; на правничий 49, лїкарский 81, фільозофічний 1. — Стан бібліотеки з кінцем грудня 1894 р. був такий: 224.744 дїл в 300.29 томах, 1.731 атлясів і мап, 7.730 образів, 3.222 нот, 5.321 рукописий в 6.725 томах, 9.483 монет і медалїв, 267 грамот. По справозданю проректора забрав голос ректор др. Стан. Смолька і по привітній промові виголосив відчит про „Унію городельску".

Товариство для виробу і торговлї риз церковних в Самборі відбуло дня 12-го вересня треті загальні збори при участи 24 членів. Біланс за адміністрацийний рік 1894/95 представляє ся так: Актива виносили 18.607·69 зр., а пасива 16.967·12 зр., отже чистого зиску було 1640.86 зр. Зиски виносили 5.597·94 зр. (з продажи виробу), а видатки 3.957·08 зр. Оборот касовий: Приходу 29.212 зр., розходу 28.362 зр., сальдо 849·66 зр; оборот 57.574·34 зр. — Товариство має 187 членів.

Цїна кипячки нафтової наслїдком обильности жерел в Східници упала більше нїж о 2 зр. на сотнарі метр.

Дешевий ґаз сьвітильний. Новий рід сьвітильного ґазу відкрито в Америцї. Одержує ся его при помочи електричности з вапна і вугля, а робота при тім так проста, що можна его виробляти де небудь і в довільній скількости. До того ґаз той дає більше тепла від звичайного ґазу сьвітильного, дає сьвітло 15 разів сильнїйше і є 5 разів дешевший. Звуть его ацетиленом.

Електрична лямпа піскова. Американець Юрий Ребертс мав случайно впасти на помисл дуже дешевої електричної лямпи. Коли раз робив досьвіди з ріжними квасами, находила ся случайно на столї булка піску, а на нїй лежали навхрест два дроти. В тім перевернула ся одна фляшчина і квас з неї вилляв ся на пісок (який квас — се становить тайну), а з дротів на перехрестю заяснїли іскри електричні. Се навело Американця на гадку, щоби піску, змоченого звістним квасом, ужити до зладженя батерії електричної. Він заповнив тим піском скляну судинку і веде з него два дроти до звичайної лямпи жарової. Одно наповнене судини піском коштує около 40 кр., а вистане, щоби лямпа о силї 100 сьвічок сьвітила шість годин. Винайденем тим мав дуже заняти ся Едісон.

Найбільший годинник на сьвітї має безпечно американьске місто Філядельфія. Таблиця з числами має в пвомірі 10 метрів і є електрично осьвітлена. Велика указка довга на 4 метри а мала на 2 і пів метра. Осібна парова машина, що поміщена під годинником, накручує его, а друга парова машина видає електричне сьвітло. З того годинника певно навіть короткорі можуть читати час.

Телеґрами „Буковини".

Прага 12. вересня. Перед виборами до сойму відбуде ся збір поступовців і иньших членів молодоческого сторонництва, котрі незадоволені послідним збором, щоби нарадити ся над реорґанїзацию партиї і виборчою акциею.

Царгород, 12. вересня. Заходи амбасадорів, щоби Вірмени виходили з церков, увінчані успіхом. Саїд Паша подякував з наказу султана амбасадорам за їх щирий труд. Загально хвалять поведенє турецких властий.

Франкфурт, 12. вересня. Оправдує ся, що між кн. Фердинандом болгарским а его женою прийшло до поважних непорозумінь задля переступу кн. Бориса.

Париж, 12. вересня. Королева Мадаґаскару задержує свою гідність, лише єї муж а заразом перший мінїстер буде депортований. Франция розширить свій протекторат над Мадаґаскаром.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всі **9** разом за **9** злр.

— З пересилкою почтовою **9** зр. **30** кр. —

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити **в канцелярії товариства при улици Вірменьскій ч. 2** по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітий 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історня Руси ч. I. 25 кр. Історня Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопліі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і ліси 20 кр. Венямин Франклін 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птиця господарска, а великі гроші 20 кр. Відкритє Америки 22 кр. Звірята шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лучшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1·10, 1·30, 1·60 і 1·80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнійшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, принимають ся.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічи в місяць по ціні на рік 4 зр., на пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академична, ч. 8.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академична ч. 8,

продає слідуючі книжки:

	зр.	кр.
Юрій Федькович. Повісти і оповіданя	—	20
Михайло Старицкий. В темряві, драма	—	20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр., ч. II. 50 кр., ч. III	—	80
— Книга казок, поезиї часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезиї ч. I.	1	—
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4·50 зр., з пересилкою	5	—
— Кобзар для дітий	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповідане	—	20
— Лис Микита Ґетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	—	50
Мих. Коцюбиньский. „Хо“, оповідане	—	10
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатский розрух	—	10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезиї	—	20
— „Оферма“ — новеля	—	10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	—	20
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленко. „Іфіґенія в Тавриді“, драма	—	30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV., V, і VI. по	1	20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Кирило Студиньский. Лірники, студия	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісьня про Роляндa	—	50
Леся Українка і Макс. Ставиньский. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезий	—	60
Павло Граб. Збірник поезий ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Др. Огоновский: Історня рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I	3	—
— **Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache**	1	50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1	—
— Чорна Рада, повість	—	80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	—	30
— Сьвітогляд українського народа	—	30
— Кайдашева сімя, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причепа, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найновійший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуженя церковного, іменно: а) з Вечерні, б) з Повечерниці малої, в) з Повечерниці великої, г) з Утрені, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літурґії. III.) Тайни покаяня і пресьв. Евхаристиї. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах. V.) Молитви в часї великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Сьвятих. VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господскі, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна **в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропиґійскій і перепл. заведеню Мих. Спожарского** по таких цінах:

	зр.	кр.
1) Молитвенник брошурований	—	70
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками	—	90
3) оправлений ціло в полотно з золоченями і відтисками	1	10
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1	30
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченями і відтисками	1	10
6) оправлений ціло в шкіру з золоченями і відтисками	1	60
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1	80

Замовляючі поодиноко Молитвенник зволять присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

РЕСТАВРАЦИЯ КУЗМАНІОГО

в Чернівцях, ул. божниці ч 3,

поручає ся П. Т. Публиці, з замовленями на добрий і смачний харч по дуже дешевих цінах.

(Експедиция оголошень А. Горовіца в Чернівцях.) (2—2)

В Дрібній бібліотеці, видаваній у Львові Костем Паньковским, вийшли доси сї книжочки (разом чисел 13):

Байки Евґена Гребінки (10 кр.)
Малярі, оповіданє Всеволода Гаршина (10 кр.)
Пролісок, поезиї Павла Граба (20 кр.)
З чужого поля. Переклади Павла Граба (20 кр.)
Що то є господарність — Герінґа (переклад В. Герасимовича) 20 кр.
Поезиї Осипа Маковея (20 кр.)
Оферма, оповіданє его-ж (10 кр.)
Твори Івана Сурика, переклад з російского (10 кр.)
Українські писаня Митра Оленьковича (10 кр.)
Писаня Василя Кулика (10 кр.)
Чернеча республика на Афоні — Василя Щурата (10 кр.)
Нарід в неволі (то що було друковане і в *Неділї*) — 10 кр.
Микола Палкин Льва Толстого, оповідане 10 кр.)

З друкарні Г. Чоппа.

Видає і за редакцию відповідає Осип Маковей.